Raportul dintre numele de botez calendaristice şi cele laice în sistemul antroponimic actual din Dobrogea

ANA TOPOR-MARIN
Facultatea de Litere
Universitatea "Ovidius" din Constanţa

Analiza sincronică a raportului dintre numele de botez calendaristice şi cele laice din sistemul antroponimic actual din Dobrogea constituie obiectul prezentului studiu. Pornind de la caracteristicile generale ale sistemului onomastic românesc, vom exemplifica trăsăturile acestuia care se regăsesc şi la numele de botez din Dobrogea după 1990.[i]

În evoluţia sistemului antroponimic încărcătura semantică a numelui de botez s-a pierdut, rămânând numai funcţia de identificare. Numele s-a eliberat de conotaţiile magice şi astăzi nu este decât o „etichetă" pentru cel care-l poartă, deşi pentru cel care-l alege are, de obicei, valoare afectivă.

Primele nume de persoane erau cuvinte comune ale limbii, aveau o semnificaţie deosebită, distingeau persoana şi aduceau o informaţie despre ea. Această modalitate de identificare s-a păstrat până astăzi în cazul poreclelor. Valoarea de mesaj a numelui este cunoscută astăzi numai de familie şi are de obicei numai importanţă afectivă, fiind numele purtat de naşi, tată, o persoană dragă etc.

Semnificaţia iniţială a numelor este criteriul de clasificare a acestora în două categorii: *nume laice* sau *de designare* (de inspiraţie profană) şi *nume calendaristice* sau *de invocare* (de inspiraţie religioasă).

Numele din prima categorie provin din cuvinte comune capabile să descrie persoana sau o împrejurare legată de naşterea ori viaţa acesteia. Cele din a doua categorie urmăreau să pună purtătorul numelui sub protecţie divină şi păstrează amintirea unor zei veneraţi în trecut, evocă sărbătorile creştine sau calităţile necesare unui bun creştin; au fost numite astfel după anul 1800 întrucât au circulat sub influenţa directă a cărţilor de ritual (Mineat, Ceaslov) şi au fost trecute în Calendarul religios comun ariei de cultură bizantină.

Cele două categorii de prenume au constituit obiectul mai multor studii în care s-a încercat clasificarea acestora. Numele de botez din Dobrogea se încadrează clasificărilor anterioare ce au avut ca obiect toate unităţile antroponimice ale sistemului onomastic, cu menţiunea că cele actuale ne oferă la unele categorii din ce în ce mai puţine exemple. După modelul anterior de clasificare a numelor de botez româneşti[ii], cele din Dobrogea se împart în:

Nume creştine (biblice, hagiografice)

I. Străvechi populare, din epoca formării limbii române, în legătură cu sărbătorile mari oficiale sau cu cele populare grefate pe anumite reminiscenţe de sărbători păgâne: *Bun,-a* (< Bunavestire), *Barbu* şi *Barbura*, *Florea*, *Florica* (< Florii) etc.

II. Cărturăreşti sau calendaristice

A. Nume din Vechiul Testament, trecute în calendar*: Azaria, Daniil, David, Iacov, Ieremia, Ilie, Moise, Rafail, Samuel, Sion, Sofonia*; altele netrecute în calendar: *Adam, Asineta, Dan, Eva, Iudita, Macovei, Natan, Noe, Reveca, Serafim, Solomon.*

B. Nume din Noul Testament şi din martirologii:

a) nume vechi: de origine ebraică, greacă, romană, egipteană, persană etc.

b) nume elaborate în epoca creştină precum: *Cristian, Cristofor, Emmanuel, Dositei, Timotei*;

BDD-V3924 © 2003 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

c) nume ce designă virtuți creştine: *Agapie, Climent, Evlavie, Inochentie, Irina, Irineu, Iust, Iustina etc.*

III. Prenume şi porecle create de popor

a) unele constau din numirea sărbătorii: *Botez, Crăciun, Chiriac, Nedelea, Duhu, Pogor, Sfântu* (Pogorârea Sf. Duh), *Ispas* (Înălțarea), *Florea* etc. Multe nume sunt păstrate în forma pe care o aveau în primul tip de calendar numit Calendarul popular care a funcționat până la începutul secolului al XX-lea. Acest tip de calendar este o creație anonimă, colectivă şi orală care indica perioadele cele mai favorabile, începuturile activităților, delimita zilele lucrătoare de cele nelucrătoare, preciza rangul sărbătorilor şi individualiza prin diferite obiceiuri practici şi obiceiuri tradiționale.

b) numele calendaristice ale sfinților se repetă în numeroase forme derivate de creație populară, unele româneşti, altele străine, împrumutate de la vecini. Se identifică derivate româneşti, bulgăreşti, sârbeşti, ruseşti, greceşti, ungureşti, germane, italiene etc.

IV. Nume privitoare la cult şi la diverse locuri sfinte: Iordan, Ierusalim, Galilea, Sinai etc.

Nume laice:

I. Vechi creații româneşti din cuvinte de origine tracă sau latină: *Albu, Aurica, Bucur, Căruntu, Negru, Sora, Tatu etc.*

II. Nume de origine cărturărească, luate din cărți poporane: *Aladin, Alexandru, Cleopatra, Machedon, Medena, Ruxanda etc*.

III. Nume de origine veche slavă, împrumutate în epoca migrațiunii acestora sau aduse direct: *Bogdan, Radu, Stroe, Vlad* etc.

IV. Nume împrumutate de la alte popoare: *Basarab, Coman* etc.

V. Creații româneşti recente: *Luminița, Steluța, Mândruța* etc.

Această clasificare se aplică tuturor numelor de botez, însă uneori este dificil de stabilit exact categoria în care se încadrează un nume pentru că nu se cunoaşte originea sau calea prin care a pătruns în onomasticonul românesc. Tendințele actuale ale sistemului numelor de botez din Dobrogea contribuie la consolidarea unor anumite categorii de nume în detrimentul altora, care încep să apară mai mult prin documente şi arhive decât în uz.

Mai potrivit pentru clasificarea prenumelor actuale ni se pare un alt model[iii] care împarte din punct de vedere semantic numele de persoane astfel:

Nume devoționale - denominații de ordin mistic, legate de divinitate în sens larg. Această categorie cuprinde:

a) nume teoforice: *Isabela, Lazăr, Minerva*
b) nume de sărbători religioase: *Natalia*
c) nume de sfinți sau nume calendaristice: *Ion, Maria*
d) nume biblice: *Adam, Eva*

1. **Nume afective** – au apărut ca supranume şi reflectă experiența cotidiană, fiind totodată expresia sentimentului omului față de habitatul său. Acestea pot desemna:

a) ordinea naşterii: *Sextil, Septimiu, Octavian*
b) bucuria naşterii, semnele prevestitoare, dorința ca noul născut să aibă un destin fericit (nume augurale): *Felicia, Gloria, Lucian*
c) trăsături fizice caracteristice pozitive sau negative (nume descriptive): *Constantin, Gențiana, Claudiu, Cicerone*
d) corespondența cu lumea: flori, plante, animale, pietre prețioase, aştri şi fenomene naturale, referiri la habitat, proprietate, țară, meserie: *Dalia, Florica, Esmeralda, Viorela*

2. **Nume admirative** – formează o categorie mai puțin omogenă; sunt alese datorită admirației pentru:

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

a) un om (erou al unui poem, personaj, sportiv, personalitate istorică): *Adela,Carmen, Otilia, Decebal, Traian*
b) un popor (exemple aparţinând categoriei numelor de familie): *Machidon, Rusu, Raţiu, Sârbu,Tătaru, Vlah*
c) o cultură - nume ideologice, nume de vedete etc.: *Madona, Nadia, Sabrina*, *Enrico etc.*

Observăm că de cele mai multe ori clasificările nu se referă numai la numele de botez, ci la toate numele existente în onomasticonul românesc. Trebuie să subliniem că numele de botez nu au caracter stabil în comparaţie cu numele de familie. Unele prenume nu se mai folosesc astăzi şi au rămas doar în documente, altele s-au transformat în nume de familie în forma iniţială sau în forme derivate şi se transmit din generaţie în generaţie. Este firesc ca în încercarea de a clasifica numele de familie să se ţină cont de numele de botez, dar nu şi invers. Prenumele, calendaristic sau laic, este dat unei persoane în funcţie de numeroşi factori ce se schimbă în timp. Aşadar pentru a analiza sistemul numelor de botez actual din Dobrogea trebuie să cunoaştem factorii care l-au determinat. Considerăm mai potrivit al doilea model de clasificare deoarece cuprinde toate categoriile de nume de botez prezente în sistemul actual şi reflectă raportul dintre numele calendaristice / devoţionale şi cele laice / afective şi admirative. Vom anticipa concluziile afirmând că se regăseşte în această clasificare faptul că numele devoţionale sunt mai puţin numeroase, dar mai frecvente, în timp ce numele afective şi cele admirative au un inventar bogat, însă cifra de frecvenţă este mai mică decât a celor din prima categorie.

La nivel sincronic, se manifestă unele tendinţe ale sistemului antroponimic românesc[iv]: evitarea antroponimelor româneşti tradiţionale, în special în mediul urban, şi înlocuirea lor cu forme diminutivale şi hipocoristice; interesul pentru numele străine; înmulţirea cuvintelor care alcătuiesc numele individual este o manifestare a îndepărtării de ceea ce tradiţia impusese în onomastica românească, şi anume: prenumele format dintr-un singur cuvânt.

Influenţa modei asupra numelor de persoană este datorată unor factori extralingvistici şi are mai multe surse, dintre care cea livrescă oferă un bogat material antroponimic. *Carmen, Mioara, Rodica, Dan, George, Lorelei* sunt numai câteva dintre numele livreşti care au devenit frecvente datorită personajelor numite astfel.

Moda se manifestă şi la hipocoristicele masculine şi feminine formate (după model american) cu ajutorul finalei *-i*. În ceea ce priveşte grafia, *-i* apare adesea sub forma originară, deci ca *-y*. „Teoretic vorbind, cred că nu există nume româneşti care, sub forma unui hipocoristic, să nu poată primi această finală.”[v]

Cele mai clare şi mai convingătoare dovezi de scurtare a numelor ni le furnizează prenumele calendaristice, a căror etimologie este indiscutabilă: „hipocoristice ca *Mişa*, *Saşa* (de la *Mihai*, *Alexandru*) s-au produs, evident, prin scurtarea numelor originale”.[vi]

Acest aspect este urmarea faptului că numele nu mai au încărcătura semantică şi nu mai sunt analizabile; nici cei ce le poartă, nici cei ce le dau nu ştiu să le interpreteze din punct de vedere etimologic, ceea ce duce la imposibilitatea de a împărţi numele în părţile componente în locul unei scurtări, urmate sau nu de sufixe. Cele mai frecvente modalităţi de formare a hipocoristicelor sunt accidentele fonetice (afereza, apocopa şi sincopa).

Factorii estetici care îi determină pe părinţi să aleagă acele prenume frumoase prin îmbinarea armonioasă a sunetelor, alături de spiritul de imitaţie şi de modă, determină pentru o anumită perioadă tendinţa sistemului antroponimic românesc. În prezent o sursă de inspiraţie pentru numele laice este mass-media, influenţa filmelor sud-americane fiind deja prezentă în antroponimia românească.

În ceea ce priveşte raportul dintre numele de botez calendaristice şi cele laice putem afirma că numele calendaristice sunt mai puţin numeroase (aproximativ 1200)[vii], dar cu o frecvenţă

BDD-V3924 © 2003 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

deosebită şi cu o mare putere de derivare, în timp ce numele laice sunt mai multe, dar cu mai puține variante antroponimice şi cu o distribuție teritorială diferită.

Pentru a evidenția raportul dintre numele de botez calendaristice şi cele laice la nivel sincronic vom prezenta situația numelor de botez din Dobrogea între anii 1995-1999. Ca tendință generală a acestei perioade se constată adaosul numelor străine la nume vechi ale onomasticonului românesc. Din întregul inventar de nume, aproximativ 40% sunt nume duble.[viii]

Nume duble de botez masculine: *Adin - Robert, Alexandru - Mario, Andrei - Alberto, Andrei - Cezar, Andrei - Ciprian, Andrei - Eduard, Andrei - Robert, Dragoş - Romario, Dumitru - Mario, George - Ricardo, Ionuț - Robert, Mihai - Robert, Nicolae - Denis, Nicoale - Roberto, Petre - Orlando etc.*

Nume duble de botez feminine: *Alexandra - Geanina, Ana - Silvia, Ana - Sorina, Ana - Raluca, Ana - Miruna, Anda - Vanessa, Andra - Bianca, Andra - Raluca, Diana - Debora, Elena - Bianca, Elena - Isabela, Elena - Loredana, Elena - Melisa, Elena - Tereza, Ioana - Patricia, Ioana - Carla, Ioana - Roberta, Maria - Amelia, Maria - Beatrice, Maria - Carla, Maria - Mirabella etc.*[ix]

Numele calendaristice, în ciuda pierderii semnificației şi a magiei, continuă să fie prezente şi frecvente în sistemul antroponimic românesc, combinațiile în care apar fiind uneori surprinzătoare.

Enumerăm, în ordine alfabetică, numele de botez frecvente în Dobrogea însoțite de cifra de frecvență. Am împărțit în două categorii numele (prenume masculine şi prenume feminine), iar cifra de frecvență se referă atât la frecvența în întreg sistemul antroponimic românesc, cât şi la Dobrogea, regiunea care face obiectul studiului nostru.[x] Pentru a evidenția evoluția numelor de botez am menționat transformările fonetice survenite (acolo unde apar), dihotomia nume laic - nume calendaristic şi perioada atestării prenumelor. Pentru cele la care există documente în care apar menționate am citat anul primei atestări[xi], iar pentru celelalte secolul.

Prenume masculine	Cifra de frecvență pe țară	Cifra de frecvență în Dobrogea	Observații	Perioada primelor atestări
Adrian	144427	7995	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Alexandru	236429	10445	n. calendaristic	1431
Alin	37398	673	n. laic	sec. al XIX-lea
Andrei	94373	3994	n. calendaristic	1459
Anghel	10233	735	n. laic	1402
Anton	22647	1005	n. calendaristic	1425
Arpad	15319	15	n. laic	sec. al XVIII-lea
Augustin	17456	223	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Aurel	94715	4529	n. calendaristic	sec. al XVIII-lea
Aurelian	18232	1175	n. laic	sec. al XIX-lea
Bogdan	53944	3072	n. laic	1469
Călin	16118	247	n. laic	1391
Carol	15807	118	n. laic	sec. al XVIII-lea
Cătălin	56636	3595	n. laic	sec. al XVIII-lea
Ciprian	38445	1531	n. calendaristic	sec. al XVIII-lea
Claudiu	39585	1963	n. laic	sec. al XIX-lea
Constantin	439114	21182	n. calendaristic	1412
Cornel	48768	2165	n. laic	sec. al XIX-lea
Corneliu	19013	885	n. calendaristic	sec. al XIX-lea

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Cosmin	33942	1838	n. laic	sec. al XVI-lea
Costache	19434	530	n. laic - deriv.	sec. al XVI-lea
Costel	57624	3742	n. calendaristic- dim.	sec. al XIX-lea
Costică	34001	1865	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Cristian	103873	7136	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Cristinel	18192	471	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Dan	52749	2469	n. calendaristic	1385
Daniel	116501	6911	n. calendaristic	1495
Dănuţ	34423	1699	n. calendaristic - dim.	sec. al XVI-lea
Dorel	26940	561	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Dorin	27935	930	n. laic	sec. al XIX-lea
Doru	18328	1069	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea
Dragoş	23181	1622	n. laic	1466
Dumitru	287169	18926	n. calendaristic	1387
Eduard	11450	613	n. laic	sec. al XIX-lea
Emil	47003	1698	n. laic	sec. al XIX-lea
Emilian	12404	535	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Eugen	48259	2730	n. calendaristic; *ev□eu*	sec. al XIX-lea
Florea	43667	1883	n. laic	1514
Florian	35144	1076	n. laic	sec. al XIX-lea
Florin	159183	8293	n. laic	sec. al XIX-lea
Gabriel	66961	4255	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Gavril	23842	145	n. laic	1388
Gavrilă	10543	285	n. laic	1388
Gelu	11357	538	n. laic - hip.	sec. al XVI-lea
George	67120	6925	n. laic	sec. al XIX-lea
Gheorghe	662265	31531	n. calendaristic	1417
Gheorghiţă	15637	753	n. calendaristic - dim.	sec. al XVI-lea
Grigor(i)e	45183	1898	n. calendaristic; *ie>e*	1494
Ilie	111072	4866	n. calendaristic	1510
Ioan	556312	6930	n. calendaristic; *oa□o*	1247
Ion	490183	31784	n. calendaristic	sec. al XIV-lea
Ionel	114854	6421	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Ionuţ	105269	7044	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Iosif	76445	483	n. calendaristic	1450
Istvan	26863	16	n. laic	sec. al XVIII-lea
Iulian	64882	4458	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Iuliu	14282	105	n. laic	sec. al XIX-lea
Laurenţiu	35443	3285	n. calendaristic; *a>au*	sec. al XIX-lea
Levente	11978	6	n. laic	sec. al XIX-lea
Liviu	50912	2200	n. laic	sec. al XIX-lea
Lucian	50313	3061	n. calendaristic	sec. al XVI-lea
Ludovic	16461	57	n. laic	sec. al XIX-lea
Marcel	34266	1922	n. laic	sec. al XIX-lea
Marian	148142	12138	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Maricel	11101	304	n. laic - dim.	sec. al XVI-lea
Marin	126533	6697	n. calendaristic	1400

BDD-V3924 © 2003 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Marius	134938	6412	n. laic	sec. al XIX-lea
Mihai	234758	11070	n. calendaristic	1400
Mihail	39082	1794	n. calendaristic	1400
Mihăiță	12478	673	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Mircea	77889	3660	n. laic	1386
Neculai	87575	4538	n. calendaristic; *e□i*	sec. al XIX-lea
Nelu	16175	915	n. calendaristic - hip.	sec. al XIX-lea
Nicola(i)e	294970	14858	n. calendaristic; *e□ie*	sec. al XIX-lea
Nicu	20574	1813	n. calendaristic - hip.	sec. al XIX-lea
Nicula(i)e	34388	4001	n. calendaristic; *o□u; e□ie*	sec. al XIX-lea
Nicuşor	20901	1269	n. calendaristic; dim.	sec. al XIX-lea
Octavian	24857	1170	n. laic	sec. al XIX-lea
Ovidiu	47342	907	n. laic	sec. al XIX-lea
Paul	41877	2485	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Pavel	33243	1230	n. calendaristic	1453
Petre	73571	6059	n. calendaristic	1421
Petrică	30614	3025	n. calendaristic - dim.	sec. al XVIII-lea
Petru	130628	1793	n. calendaristic	1421
Radu	61214	2767	n. laic, hip.	1351
Răzvan	25454	1352	n. laic	sec. al XVI-lea
Remus	14663	439	n. laic	sec. al XIX-lea
Robert	31645	1103	n. laic	sec. al XIX-lea
Romeo	10109	605	n. laic	sec. al XIX-lea
Sandu	13122	809	n. calendaristic - hip.	sec. al XIX-lea
Sebastian	16606	436	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Sergiu	19062	518	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Silviu	27072	1450	n. laic	sec. al XIX-lea
Simion	26206	1044	n. calendaristic	1437
Sorin	59998	3105	n. laic	sec. al XIX-lea
Stan	15366	958	n. laic	1390
Ştefan	136546	7731	n. calendaristic	1425
Stefan	50531	2534	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Stelian	28520	1757	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Teodor	49206	1248	n. calendaristic	sec. al XVI-lea
Tiberiu	21851	559	n. laic	sec. al XIX-lea
Toader	25886	1287	n. calendaristic ; *o□oa*	sec. al XVII-lea
Toma	14545	496	n. calendaristic	1482
Traian	46782	2027	n. laic	sec. al XIX-lea
Tudor	33230	2929	n. calendaristic ; *eo>o□u*	1412
Valentin	63090	4742	n. laic	sec. al XIX-lea
Valeriu	21623	1360	n. laic	sec. al XIX-lea
Vasile	489956	20807	n. calendaristic; *b>v*	1518
Vasilică	13537	1088	n. calendaristic; dim.	sec. al XVIII-lea
Victor	62886	3362	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Viorel	104861	4269	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Virgil	25057	1249	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Vlad	15586	685	n. laic	1388

Prenume feminine	Cifra de frecvenţă pe ţară	Cifra de frecvenţă în Dobrogea	Observaţii	Perioada primelor atestări
Adela	21160	729	n. laic	sec. al XIX-lea
Adina	21838	952	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Adriana	71251	3428	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Alexandra	67219	3767	n. calendaristic	1567
Alexandrina	34559	1627	n. laic	sec. al XIX-lea
Alina	86718	4897	n. laic	sec. al XIX-lea
Ana	363225	10642	n. calendaristic	1509
Anamaria	21294	1203	n. laic - compus	sec. al XIX-lea
Anca	44145	2310	n. laic; deriv.	1479
Ancuţa	16384	543	n. laic - dim.	sec. al XVI-lea
Andreea	74980	3856	n. laic; *e□ea*	sec. al XVI-lea
Aneta	25217	2245	n. laic	sec. al XIX-lea
Angela	46852	1738	n. laic; *ghe>ge*	sec. al XIX-lea
Angelica	21854	1018	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Anica	61006	3631	n. calendaristic - dim.	sec. al XVI-lea
Anişoara	30618	2143	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Anuţa	10010	118	n. calendaristic - dim	sec. al XVII-lea
Aurelia	74138	3543	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Aurica	53665	2686	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Aurora	17693	844	n. laic	sec. al XIX-lea
Bianca	16956	547	n. laic	sec. al XIX-lea
Camelia	40782	2650	n. laic	sec. al XIX-lea
Carmen	62568	3503	n. laic	sec. al XIX-lea
Cătălina	26316	1174	n. laic	1497
Catinca	16488	403	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea
Cecilia	11310	437	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Claudia	47754	2258	n. laic	sec. al XIX-lea
Constanţa	47321	1995	n. laic	sec. al XIX-lea
Constantina	29870	1640	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Corina	31993	1629	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Cornelia	59658	2785	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Cristina	119508	6540	n. calendaristic - deriv.	sec. al XIX-lea
Dana	15727	467	n. laic - hip.	sec. al XVI-lea
Daniela	126274	7668	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Delia	11874	165	n. laic	sec. al XIX-lea
Diana	35332	1240	n. laic	sec. al XIX-lea
Doina	49060	2475	n. laic	sec. al XVIII-lea
Domnica	26122	1262	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Dorina	47377	1920	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Dumitra	37952	3953	n. calendaristic	1526

BDD-V3924 © 2003 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Ecaterina	81290	3821	n. calendaristic	1529
Elena	690603	34527	n. calendaristic	1466
Eleonora	20873	697	n. laic	sec. al XIX-lea
Elisabeta	138575	3218	n. calendaristic; *v>b*	1493
Elvira	13798	342	n. laic	sec. al XIX-lea
Emilia	56437	2104	n. laic	sec. al XIX-lea
Erika	12445	33	n. laic	sec. al XIX-lea
Eugenia	77270	4271	n. calendaristic; *ev>eu*	sec. al XVII-lea
Eva	35396	199	n. laic	sec. al XIX-lea
Felicia	24018	999	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Filofteia	16549	433	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Floarea	162499	3608	n. laic	1527
Florentina	52251	4425	n. calendaristic - deriv.	sec. al XIX-lea
Florica	77556	4877	n. calendaristic - dim.	1597
Florina	33720	1111	n. calendaristic - deriv.	sec. al XIX-lea
Gabriela	89756	5160	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Georgeta	103458	7678	n. laic	sec. al XIX-lea
Georgiana	35874	3760	n. laic; deriv.	sec. al XIX-lea
Geta	11751	692	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea
Gheorghița	37585	1002	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Gherghina	29769	3439	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Gina	13756	834	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea
Ileana	142599	3721	n. calendaristic - deriv.	sec. al XVI-lea
Ilinca	14538	675	n. laic - deriv.	sec. al XVI-lea
Ilona	16686	68	n. laic	sec. al XVI-lea
Ioana	271278	13459	n. calendaristic	1488
Ionela	61936	4069	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Ionica	15936	1056	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Irina	71932	2807	n. calendaristic	1508
Irma	10176	13	n. laic	sec. al XIX-lea
Iulia	26514	1244	n. laic	sec. al XIX-lea
Iuliana	78240	3110	n. calendaristic - deriv.	sec. al XIX-lea
Lăcrămioara	18583	1028	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Laura	36414	2126	n. laic	sec. al XIX-lea
Lavinia	15282	857	n. laic	sec. al XIX-lea
Lenuța	52341	3329	n. laic - hip. dim.	1562
Leontina	10051	203	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Lidia	22926	823	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Liliana	65556	4203	n. laic	sec. al XIX-lea
Lina	11937	459	n. laic; hip.	sec. al XIX-lea
Livia	28100	614	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Loredana	27324	1013	n. laic	sec. al XIX-lea
Lucia	37277	1338	n. laic	sec. al XIX-lea
Lucica	22391	1394	n. laic; dim.	sec. al XIX-lea
Lucreția	40093	1012	n. laic	sec. al XIX-lea
Luminița	37653	2309	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Mădălina	25717	2147	n. laic - deriv.	sec. al XVI-lea
Magdalena	29541	960	n. calendaristic - deriv.	1472

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Marcela	22398	1532	n. laic	sec. al XIX-lea
Margareta	55993	1341	n. laic	1384
Maria	1143282	41045	n. calendaristic	1428
Mariana	185610	10944	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Maricica	20651	633	n. laic - dim.	sec. al XVI-lea
Marilena	13573	812	n. laic - compus	sec. al XIX-lea
Marina	12759	760	n. calendaristic; deriv.	1424
Marinela	30160	1379	n. laic - compus	sec. al XIX-lea
Marioara	61030	3748	n. calendaristic; dim.; *ă□a*	sec. al XIX-lea
Marta	11134	130	n. calendaristic	1414
Mihaela	174167	10069	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Mioara	21950	1517	n. laic; deriv.	sec. al XIX-lea
Mirela	53556	3897	n. laic	sec. al XIX-lea
Monica	47492	1769	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Nastasia	11573	968	n. calendaristic - hip.	1472
Natalia	22405	1104	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Nicoleta	92102	7156	n. laic	sec. al XIX-lea
Niculina	47836	3566	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Oana	39233	1783	n. laic - hip.	1488
Olga	23030	1078	n. calendaristic	1488
Olimpia	16676	781	n. laic	sec. al XIX-lea
Otilia	11657	360	n. laic	sec. al XIX-lea
Paraschiva	56302	4027	n. calendaristic; *e□i*	1495
Paula	21202	1483	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Paulina	16676	1152	n. calendaristic; deriv.	sec. al XIX-lea
Petra	11153	650	n. calendaristic	1546
Petronela	16173	321	n. laic - compus	sec. al XIX-lea
Petruța	10802	479	n. calendaristic - dim.	sec. al XVII-lea
Rada	19096	1414	n. laic - hip.	1499
Raluca	26899	1796	n. laic	sec. al XVII-lea
Ramona	39979	1321	n. laic	sec. al XIX-lea
Rodica	94639	4100	n. laic	sec. al XIX-lea
Roxana	36325	1598	n. laic	1556
Rozalia	49422	192	n. laic	sec. al XIX-lea
Sabina	11840	279	n. calendaristic - deriv.; *v>b*	sec. al XIX-lea
Sanda	17331	1006	n. laic - hip.	1575
Silvia	58961	2455	n. laic	sec. al XIX-lea
Simona	58544	2912	n. laic	sec. al XIX-lea
Sofia	26117	1185	n. calendaristic	1462
Sorina	11631	349	n. laic - deriv.	sec. al XIX-lea
Stana	19458	1399	n. laic - hip.	1425
Stanca	11701	664	n. laic - deriv.	1480
Ştefana	17921	2010	n. calendaristic - deriv.	1597
Ştefania	18765	992	n. calendaristic - deriv.	1599
Stela	20926	1398	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Steliana	13313	995	n. laic	sec. al XIX-lea
Steluța	11700	936	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Susana	29450	297	n. laic	sec. al XIX-lea
Tatiana	17656	885	n. laic	1588
Teodora	25386	1274	n. calendaristic; *eo□o*	1479
Terezia	18885	180	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Tinca	12840	650	n. laic - hip.	sec. al XIX-lea
Tudora	22967	3292	n. calendaristic ; *o□u*	1519
Valentina	35044	3048	n. calendaristic - deriv.	sec. al XIX-lea
Valeria	47203	1359	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Valerica	18536	1079	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Vasilica	70245	6292	n. calendaristic - dim.	1535
Veronica	59204	2209	n. calendaristic - dim.	sec. al XIX-lea
Victoria	68764	3633	n. calendaristic	sec. al XIX-lea
Violeta	33728	2085	n. laic	sec. al XIX-lea
Viorica	131611	4340	n. laic - dim.	sec. al XIX-lea
Virginia	28129	1403	n. laic	sec. al XIX-lea

Observăm că unele nume calendaristice, deşi sunt atestate încă din secolul al XV-lea nu sunt foarte frecvente, ele fiind resimțite ca nume admirative. Cele mai frecvente sunt numele calendaristice care se încadrează în categoria numelor devoționale. Acestea au demonstrat şi o mare putere derivativă, fiind prezente şi ca derivate sau hipocoristice întâlnite ca formule denominative oficiale frecvente în inventarul numelor de botez actuale. Numele laice au pătruns în sistemul românesc mai ales în secolul al XIX-lea şi nu au cifra de frecvență foarte mare, însă încep să fie tot mai numeroase. Acestea se încadrează în categoria numelor afective şi apar uneori în combinație cu un nume admirativ sau devoțional. Lista prenumelor afective şi admirative este cea care se îmbogățeşte prin împrumuturi recente din alte sisteme antroponimice sub influența diferiților factori. Puterea derivativă a acestora este redusă, prezentând variante numai acele prenume care s-au adaptat sistemului românesc şi care sunt resimțite de purtători ca fiind româneşti.

În sistemul antroponimic românesc se remarcă existența unui număr de prenume izolate, care au frecvență foarte mică. Sunt fie achiziții recente (creații sau împrumuturi), fie elemente pe cale de a fi eliminate din sistem (aceasta este o ipoteză care poate fi verificată în diacronie). În secvența lexicală a numelor de botez a unui individ, partea activă coincide, în general cu grupul de prenume frecvente, partea pasivă se poate subîmpărți în mai multe zone (disponibilități, arhaisme, neologisme).[xii]

Factorii care determină atribuirea numelui unui copil sunt: factorul religios, tradiția familială şi locală, factorii social-politici, culturali, dorința de unicitate, cei estetici şi moda. În funcție de aceştia se modifică şi raportul dintre numele de botez calendaristice şi cele laice. Acesta este favorabil numelor calendaristice în ceea ce priveşte frecvența şi variantele antroponimice, iar în ce priveşte numărul este favorabil celor laice, deşi unele dintre acestea au fost trecute în calendar, dar nu sunt încă resimțite ca fiind calendaristice (*Xenia, Victor, Victoria, Virgil, Zaharia, Zoe*), iar altele sunt considerate calendaristice, dar sunt variante antroponimice ce şi-au căpătat statut de nume de botez.

Prenumele cu frecvență redusă întâlnite atât în Dobrogea, cât şi în întreg sistemul antroponimic românesc sunt împrumuturi recente sau variante ale unor nume de botez calendaristice care nu sunt frecvente. Aceste nume pot fi încadrate în categoria numelor admirative sau afective.

a) Prenume masculine[xiii]:

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Achim, Adalbert, Adam, Adelin, Adi, Albert, Alecu, Alex, Alexe, Alfred, Angel, Antonel, Antonie, Antonio, Antoniu, Apostol, Arcadie, Arnold, Aron, Aurică, Avram, Badea, Barbu, Bebe, Beniamin, Benone, Casian, Cezar, Codruț, Costin, Costinel, Cristache, Cristea, Cristi, Dacian, Damian, Darius, David, Dănilă, Decebal, Desideriu, Dimitrie, Dinu, Dionisie, Dobre, Dominic, Dorian, Dorinel, Dragomir, Dumitrel, Elvis, Emanoil, Emanuel, Enache, Ene, Ernest, Eusebiu, Fabian, Fănică, Felician, Felix, Ferdinand, Filip, Flavius, Florentin, Florică, Florinel, Georgel, Georgian, Georgică, Gherasim, Ghiță, Giani, Gică, Gicu, Gigel, Gigi, Gligor, Gligore, Hans, Horațiu, Horea, Horia, Iacob, Iancu, Ilarie, Iliuță, Ioachim, Ionică, Ioniță, Iordache, Iordan, Iorgu, Irimia, Irinel, Iulică, Iulius, Iustin, Jan, Jean, Jenică, Leon, Leonard, Leonte, Leontin, Lică, Lilian, Livius, Luca, Manole, Manuel, Marcu, Marinel, Marinică, Martin, Marton, Matei, Maxim, Mădălin, Mihalache, Milan, Mirel, Miron, Mișu, Mitică, Moise, Mugurel, Năstase, Neagu, Ninel, Nistor, Octav, Olimpiu, Oliver, Oprea, Pal, Panait, Pantelimon, Paraschiv, Pascu, Paulică, Pătru, Păun, Peter, Petrache, Petrea, Petrișor, Petronel, Petruș, Petruț, Pompei, Pompiliu, Puiu, Rafael, Rareș, Raul, Răducu, Relu, Ricard, Roland, Roman, Romel, Romică, Romulus, Ruben, Rudolf, Rusalin, Sabin, Samir, Samoilă, Samoilă, Samuel, Sava, Savu, Septimiu, Sevastian, Sever, Sigismund, Silvestru, Solomon, Sorinel, Spiridon, Stancu, Stănel, Stelică, Stere, Stoian, Stoica, Ștefăniță, Tache, Tănase, Teofil, Terez, Theodor, Tiberius, Tică, Titi, Titu, Titus, Tudor, Toni, Trandafir, Tudorache, Tudorel, Valer, Valerian, Valerică, Vasilie, Vicențiu, Vilhelm, Vintilă, Virgiliu, Vladimir, Vlăduț, Voicu, Zaharia, Zaharie, Zamfir.

b) Prenume feminine[xiv]:

Adelina, Agafia, Aglaia, Agnes, Agneta, Agripina, Agurița, Aida, Alice, Alisa, Amalia, Amelia, Anastasia, Anda, Andra, Andrada, Anghelina, Ani, Anicuța, Anisia, Anita, Anița, Antoaneta, Antoneta, Antonica, Argentina, Aristița, Aritina, Aspazia, Aneta, Augustina, Aura, Beatrice, Berta, Brigitta, Brânduşa, Carla, Carolina, Casandra, Catarina, Cati, Catița, Catrina, Călina, Cerasela, Cezarina, Chira, Clara, Clementina, Coca, Codruța, Constanda, Cosmina, Costina, Crenguța, Crina, Cristiana, Daciana, Dafina, Daiana, Dadi, Denis, Denisa, Didina, Dina, Dobra, Dobrița, Dochia, Doinița, Domnița, Dora, Dorica, Drăguța, Dumitrița, Edina, Edit, Edita, Edith, Eliza, Ella, Emanuela, Emma, Estela, Etelca, Eudochia, Eufrosina, Evdochia, Evelina, Fănica, Firuța, Flavia, Flora, Florența, Floriana, Floricica, Florinela, Florița, Francisca, Frăsina, Frusina, Gabi, Garofița, Geanina, Genica, Genoveva, Georgica, Gherghina, Ghizela, Gianina, Gica, Gizella, Grațiela, Greta, Hareta, Helga, Hermina, Hilda, Ida, Ilina, Imola, Ingrid, Iolanda, Iordana, Iosana, Iosefina, Iren, Isabela, Iudit, Iudita, Iulica, Iustina, Ivana, Izabella, Jana, Janeta, Janina, Jeana, Jeni, Jenica, Joița, Julianna, Larisa, Leana, Lelia, Lena, Leonora, Letiția, Lia, Liana, Lica, Ligia, Lili, Lilica, Lisaveta, Lixandra, Lizica, Lorena, Luciana, Ludovica, Luiza, Magda, Magdalena, Magdolina, Manuela, Mara, Maranda, Marghioala, Marica, Maricela, Marieta, Marinica, Marița, Mariuța, Matild, Matilda, Măndica, Măndița, Măriuca, Măriuța, Melania, Melinda, Mia, Mihăița, Milica, Mimi, Mina, Minerva, Minodora, Mirabela, Miruna, Mitica, Mitra, Mitrița, Mița, Mona, Nadia, Narcis, Narcisa, Natalița, Neacşa, Neaga, Neculina, Nedelea, Nela, Neli, Neluța, Nicolina, Nicolița, Nicuța, Nina, Nița, Noema, Noemi, Norica, Nuța, Octavia, Ofelia, Olguța, Olivia, Oltea, Onița, Oprica, Oprița, Ortansa, Pamela, Parasca, Patricia, Păuna, Persida, Petria, Petrica, Petrina, Piroska, Polina, Polixenia, Pompilia, Profira, Rachila, Rafila, Raveca, Raveica, Rădița, Rebeca, Reghina, Regina, Reka, Renata, Renate, Rozica, Rozina, Rucsanda, Ruja, Rusanda, Ruxanda, Ruxandra, Safta, Salvina, Sara, Savestița, Saveta, Săftica, Săndica, Sevastița, Sidonia, Silvica, Simina, Sița, Sânziana, Smaranda, Sofica, Sofița, Soltana, Sonia, Sora, Sorica, Speranța, Stănica, Stelica, Steriana, Sultana, Ştefana, Ştefania, Tabita, Tamara, Tania, Tanța, Tasia, Tereza, Tincuța, Titiana, Titina, Tita, Trandafira, Tudorița, Vali, Varvara, Vasilca, Vasilichia, Venera, Vera, Vergilia, Vergina, Verginica, Veroana, Verona, Veta, Veturia, Vica, Victorița, Vilhelmina, Vilma, Vioara, Viola, Viorela, Virginica, Vironica, Voica, Voichița, Zamfira, Zenovia, Zina, Zinca, Zinica, Zita, Zâna, Zoe, Zoia, Zoica, Zoița, Zorica, Zorița.

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

Putem afirma că raportul dintre numele calendaristice şi cele laice nu este constant, fiind influenţat de o multitudine de factori. Acest raport s-a modificat în decursul anilor, iar inventarul de nume s-a îmbogăţit în diferite etape, aşa încât sistemul antroponimic actual este variat şi complex. În categoria numelor calendaristice sunt incluse atât nume preluate din surse religioase, cât şi variantele antroponimice ale numelor de botez. Varietatea provine tocmai din puterea numelor de botez calendaristice de a forma derivate, diminutive şi hipocoristice şi de permite combinarea cu un alt nume. În categoria numelor laice pătrund tot mai multe nume împrumutate, iar cele care s-au adaptat sistemului antroponimic românesc permit formarea diminutivelor. Numărul prenumelor laice este tot mai mare sub influenţa modei şi a dorinţei de unicitate a numelui copilului din partea celui care îl atribuie. Combinaţiile în care apar numele de botez laice sunt surprinzătoare, dar de cele mai multe ori se combină cu câte un nume calendaristic.

NOTE :

Abrevieri:

deriv. = formă derivată
dim. = diminutiv
hip. = hipocoristic
n. = nume
sl. = slav
vsl. = vechi slav

THE RELATION BETWEEN CHRISTIAN AND LAY NAMES
IN THE PRESENT ANTHROPONYMIC SYSTEM IN DOBROGEA

– Abstract –

This article is a synchronic analysis of the relation between Christian and lay names registered in Dobrogea from 1996 to 1999.

The names are classified after the former models and there are mentioned the factors which have influence upon the anthroponymic system. The Christian names are less numerous but with a big derivative power, while the lay ones are more but with less anthroponymical variants and with a different territorial distribution.

There are alphabetical registered in a table the male and female names with the number of frequency in our country and in Dobrogea, the period of the first certify; there are also mentioned the names with a small frequency. The lay names are often combined with the Christian ones because of the double name tendency. Bolocan, *Inventar*, 388

[i] Am analizat numele de botez cuprinse în listele Serviciului de Evidenţa Populaţiei dintre anii 1996 - 1999, la populaţia de etnie română.
[ii] **N. A. Constantinescu**, *DOR*, XLIV-XLV
[iii] **Enzo la Stellatt**, *Santi e Fanti - dizionario,* apud Tatiana Petrache, *Dicţionar Enciclopedic al Numelor de Botez*, Editura Anastasia, Bucureşti, 1998
[iv] Tatiana Petrache, *DENB*, 12
[v] Iorgu Iordan, *Influenţa modei*, 48
[vi] Al. Graur, Hipocoristice moderne, 221

BDD-V3924 © 2003 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)

[vii] Christian Ionescu, *MEO*, 17; N. A. Constantinescu, *DOR*, XV
[viii] Gheorghe Bolocan, *Inventar*, 374
[ix] Gheorghe Bolocan, *Inventar*, 378
[x] vezi Gheorghe Bolocan, *Inventar.* Formulele antroponimice sunt cele oficiale, înscrise în lista Serviciului Evidenței Populației. Hipocoristicele, diminutivele şi poreclele uzuale vor face obiectul unui alt studiu.
[xi] Aspazia Reguş, Corneliu Reguş, *Nume de femei în vechi acte istorice*
[xii] Ionescu, *Antroponimia*, 40
[xiii] Gheorghe Bolocan, *Inventar*, 387
[xiv] Gheorghe Bolocan, inventar, 388.

Bibliografie de referință:

Gheorghe **Bolocan** — *Inventar = Prenumele actuale – inventar şi repartiție teritorială*, SCO, Craiova, 1999

N.A. **Constantinescu** — *DOR = Dicționar onomastic românesc*, Editura Bucureşti, 1963

Al. **Cristureanu** — *Latinismul = Latinismul reflectat în numele de familie ale românilor,* în *Lucrări ştiințifice: Filologie,* revistă a Institutului Pedagogic din Oradea, 1971, 27-32

Al. **Cristureanu** — *Opiniile = Opiniile lui Atanasie Marinescu şi George Barițiu referitoare la prezența prenumelor latineşti livreşti în antroponimia românească*, SCO, Craiova, 1999

C. **Giurescu** — *IR = Istoria românilor* I, Bucureşti, 1975

Simona **Goicu** — *Termeni = Termeni creştini de origine latină în onomastica românească: sânt "sfânt",* SCO, Craiova, 1999

Al. **Graur** — *NP = Nume de persoane*, Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1965

Christian **Ionescu** — *MEO = Mică Enciclopedie Onomastică*, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1975

Christian **Ionescu** — *Sistemul antroponimic românesc în secolul al XIV-lea şi al XV-lea*, SCL, XXI, 1980, nr. 3, 243-252

Christian **Ionescu** — *Observații asupra sistemului antroponimic românesc*, LR, XXV, 1976, nr. 5, 519-528

Christian **Ionescu** — *Antroponimia = Antroponimia românească,* teză de doctorat, Bucureşti, 1979

Iorgu **Iordan** — *DNFR = Dicționar al numelor de familie româneşti*, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983

Iorgu **Iordan** — *Influența = Influența modei asupra numelor de persoane*, LR, XXVII, 1979, nr. 1, 41-49

Tatiana **Petrache** — *DENB = Dicționar Enciclopedic al Numelor de Botez*, Editura Anastasia, Bucureşti, 1998

Aspazia **Reguş,** Corneliu **Reguş** — *Nume de femei în vechi acte istorice (sec. XIV - XVI),* Bucureşti, 1999

Enzo la **Stellatt** — *Santi e Fanti - dizionario = Santi e Fanti - dizionario dei nomi di persona*, Editura Zanichelli, Bologna, 1993

Nestor **Vornicescu** — *Sfinți români = Sfinți români şi apărători ai legii strămoşeşti*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987

BDD-V3924 © 2003 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-03 04:52:18 UTC)